

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Stadier paa Livets Vei

Citation: Kierkegaard, Søren: "Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 6", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 6*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Jette Knudsen; Johnny Kondrup; Alastair McKinnon; Finn Hauberg Mortensen, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 1999 , s. I. Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-slv-txt-shoot-id3ca10087-2500-43f5-8d53-cb22d1278355.pdf> (tilgået 05. august 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 6

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.
[Læs CC0-erklæringen](#)

Betragter man ikke Qvinden saaledes, kan hun afstedkomme ubodelig Skade; ved min Opfattelse bliver hun uskadelig og moersom. For en Mand er intet Forfærdeligere end at gribe sig selv i Piat. Hermed er al sand Idealitet tilintetgjort; thi at være en Skurk lader sig angre, ikke at have meent et Ord af hvad man har sagt, lader sig fortryde, men at være Piat, vitterlig Piat, at have meent Alt og see! det var Piat: Sligt væmmes endogsaa Angeren ved. Med Qvinden anderledes. Hun har et oprindeligt Privilegium paa i mindre end 24 Timer at transfigureres i det uskyldigste og tilgiveligste Galimathias; thi langtfra hendes oprigtige Sjæl være det at ville bedrage Nogen; hun meente Alt, hvad hun sagde, nu siger hun det Modsatte; men med samme elskelige Aabenhjertighed, thi nu vil hun døe paa det Modsatte. Dersom da Manden af fuld Alvor giver sig hen i Elskov, da kan han sige, han har godt assureret, ifald han ellers nogetsteds kan faae assureret; thi et saa fængeligt Stof som en Qvinde maatte altid gjøre Assurandeuken betænkelig. Hvad har han ogsaa gjort, han har identificeret sig med hende, gaaer hun af Nytaarsaften som et Knald, saa gaaer han med, og skeer det ikke, er han dog kommen i et temmeligt nært Svogerskab med Faren. Og hvad kan han ikke tabe? Han kan tabe Alt; thi der er kun een absolut Modsætning til det Absolute, det er Piat. Han skal ikke søge Tilflugt i noget Selskab for moralskfordærvede Personer, thi han er ikke moralskfordærvet, langtfra, han er blot reduceret in absurdum og lyksaliggjort i Galimathias, han er bleven til Nar. Imellem Mand og Mand kan dette aldrig skee. Fatter en Mand saaledes af i Nonsens, saa foragter jeg ham; narrer han mig ved sin Klogskab, saa holder jeg blot den ethiske Kategori paa ham, og Faren er meget ubetydelig. Gaaer det meget vidt, nu vel, saa jager jeg ham en Kugle gennem Hovedet, men at udfordre en Qvinde, hvad er det, hvo veed det ikke, det er Spas, ligesom da Xerxes lod Havet pidske. Naar Othello myrder Desdemona, og hun virkelig havde været skyldig, saa har han dog Intet vundet, han er til Nar og han bliver til Nar, thi selv idet han myrder hende gjør han kun en Concession i Henseende til en Conseqvents, som oprindeligt har gjort ham latterlig, hvorimod Elvire kan være aldeles pathetisk bevæbnet med Dolken for at hævne sig. At Shakspeare har opfattet Othello tragisk (ogsaa fraseet den ulykkelige Katastrophe, at Desdemona er uskyldig) lader sig kun forklare, men ogsaa absolut retfærdiggjøre derved, at Othello er en farvet Mand. Thi en farvet Mand, kjære Drikkebrødre, der ikke kan antages at repræsentere Aand, en farvet Mand, kjære Drikkebrødre, der altsaa bliver grøn i Ansigtet, naar han bliver vred (hvilket er et physiologisk Factum), en farvet Mand kan vel blive tragisk ved at være bleven bedragen af en Qvinde, ligesom Qvinden har hele Tragediens Pathos paa sin Side, naar hun er bedragen af Manden. En Mand, der bliver rød i Kammen, kunde maaskee blive tragisk, men en Mand, af hvem man tør fordre Aand, han bliver enten ikke jaloux, eller han bliver comisk, naar han bliver det, og allermest, naar han kommer løbende med en Dolk. Skade at Shakspeare ikke har leveret et saadant Digtværk, hvor den i en Qvindes Utroskab indeholdte Fordring blev protesteret af Ironien; thi det er ikke givet Enhver, der indseer det Comiske deri, ja endog kan udvikle det, at fremsætte det dramatisk. Men man tænke sig Socrates overraskende (thi det var allerede usocratisk at tænke sig Socrates væsentligt bekymret om eller vel endog udspionerende Xantippes Troskab) Xantippe in flagranti, jeg tænker, at hiint fine Smil, der gjorde den styggeste Mand i Athen til den skønneste, for første Gang har forvandlet sig til en Skoggerlatter. Paa den anden Side, da dog stundom Aristophanes har villet fremstille Socrates latterlig, ubegribeligt, at det ikke er faldet ham ind, at lade Socrates komme løbende ind paa Scenen raabende: hvor er hun, hvor er hun, at jeg kan myrde hende ☹: den utroe Xantippe. Thi om Socrates blev Hanrei eller ei gjør egentligen Intet til Sagen, Alt hvad Xantippe vil gjøre i denne Henseende er spildt Uleilighed som at kneppe i Lommen, Socrates bliver den samme intellektuelle Helt ogsaa med Horn i Panden; men at han kunde blive jaloux, at han kunde ville myrde Xantippe: ak da havde Xantippe havt en Magt over ham, som ikke hele den græske Stat og Dødsstraffen – at gjøre ham latterlig. En Hanrei er derfor comisk i sit Forhold til Konen, men kan betragtes tragisk i sit Forhold til andre Mænd. Her ligger nærmest den spanske Opfattelse af Ære. Dog er det Tragiske væsentligen dette, at han ingen Opreisning kan faae og Smerten i hans Lidelse egentligen den, at hans Lidelse er meningsløs, hvilket er forfærdeligt nok. At skyde en Qvinde, at udfordre hende, at foragte hende, gjør Alt den stakkels Mand kun mere latterlig, thi Qvinden er det svagere Kjøen. Denne Betragtning kommer igjen allevegne og forvirrer Alt. Gjør hun det Store, beundrer man hende mere end Manden, fordi man ikke har troet at turde fordre det af hende. Bliver hun bedragen, har hun al Pathos i sin Faveur, bliver en Mand bedragen, har man lidt Medlidenhed, og lidt Taalmodighed saa længe han er tilstede, for at lee naar han er gaaet.